

Дослідження особливостей фармацевтичного забезпечення хворих на COVID-19 в Україні

*Юрченко Г. М., к. фарм. н., доцент кафедри організації та економіки фармації
Національного фармацевтичного університету*

*Яцковська М. М., магістр кафедри організації та економіки фармації
Національного фармацевтичного університету*

iurchenkogena@gmail.com

Коронавіруси – велике сімейство вірусів, які можуть викликати захворювання у людини або тварин. Відомо, що деякі коронавіруси здатні викликати у людини респіраторні інфекції від звичайної застуди до більш серйозних патологічних станів, таких як близькосхідний респіраторний синдром (БВРС) і важкий гострий респіраторний синдром (ВГРС). Останній з відкритих коронавірусів викликає захворювання, яке отримало назву COVID-19 [1–3].

COVID-19 – інфекційне захворювання, викликане останнім з відкритих вірусів сімейства коронавірусів. До спалаху інфекції в Ухані, Китай, в грудні 2019 року про новий вірус і викликається їм захворюванні відомо не було. Сьогодні спалах COVID-19 переросла в пандемію, що охопила багато країн світу.

До найбільш поширених симптомів COVID-19 відносяться підвищення температури тіла, сухий кашель і стомлюваність. До більш рідкісним симптомів відносяться болі в суглобах і м'язах, закладеність носа, головний біль, кон'юнктивіт, біль в горлі, діарея, втрата смакових відчуттів або нюху, висип і зміна кольору шкіри на пальцях рук і ніг. Як правило, ці симптоми розвиваються поступово і носять слабо виражений характер. У деяких інфікованих осіб хвороба супроводжується дуже легкими симптомами.

Більшість хворих (близько 80%) одужують спонтанно без необхідності в госпіталізації. Приблизно в одному з п'яти випадків захворювання COVID-19 протікає у важкій формі з розвитком дихальної недостатності. У літніх людей, а також осіб із супутніми захворюваннями, наприклад гіпертонією, захворюваннями серця та легень, діабет або рак, ймовірність тяжкого перебігу захворювання вище. Проте заразитися COVID-19 і тяжко захворіти може кожен. Людям в будь-якому віці слід негайно звертатися за медичною допомогою в разі наявності підвищеної температури тіла і / або кашлю, що супроводжуються утрудненим диханням / задишкою, болем / відчуттям закладеності в грудній клітці, порушеннями мови або руху. По можливості рекомендується викликати лікаря по телефону або попередньо зателефонувати до лікарні, що дозволить направити пацієнта до профільного медичного закладу [3].

Основним шляхом передачі COVID-19 є повітряно-крапельний, тобто через краплі, які виділяються з дихальних шляхів людини, у якого спостерігається кашель або інші симптоми, такі як підвищена температура тіла або стомлюваність. У багатьох заражених COVID-19 присутні тільки незначні симптоми. Особливо це характерно для ранніх стадій захворювання. COVID-19

можна заразитися від людини, який має лише невеликий кашель і в іншому не відчуває себе хворим.

Деякі дані вказують на можливість зараження вірусом від людини з безсимптомним перебігом хвороби. Наскільки часто це відбувається – поки невідомо. ВООЗ аналізує поточні дослідження з даного питання і буде продовжувати публікувати нові дані по мірі їх надходження.

Для більшості коронавірусних інфекцій інкубаційний період обмежений 2–3 цілодобово. Однак, для коронавіруса COVID-19 цей період може становити від 1 до 14 днів (в середньому 10 днів).

Протягом усього цього періоду людина може заражати інших. Протікає захворювання, найчастіше, як звичайний грип, парагрип або будь-яка інша гостра респіраторна інфекція з усіма характерними для них ознаками.

Характерні симптоми коронавіруса при респіраторній формі:

- біль при ковтанні, чханні;
- риніт;
- головний біль;
- кашель;
- прояви гіпоксії;
- підвищення температури;
- озноб;
- м'язовий біль.

На початковому етапі зараження новим типом збудника ознаки коронавіруса збігаються з усіма ознаками звичайної застуди: сухий кашель, слабкість, підвищення температури. У деяких пацієнтів відзначаються ураження очей (кон'юнктивіт) і діарея. Якщо захворювання протікає в легкій формі, запалення легенів не розвивається і весь патологічний процес обмежується слабо вираженими симптомами. У таких випадку температура може підніматися незначно або взагалі залишатися в межах норми.

При важких формах захворювання стан пацієнта швидко погіршується, піднімається дуже висока температура, з'являється непродуктивний завзятий кашель, розвивається дихальна недостатність. Стан хворого значно погіршується, якщо є супутні захворювання.

Діагноз «коронавірусна інфекція» може бути підтверджений тільки лабораторними методами діагностики:

- виділення вірусу за допомогою ЗТ-ПЛР та ІФА;
- виявлення його антигена в епітеліальних клітинах носа за допомогою імуноферментного аналізу;
- визначення титрів специфічних антитіл.

Матеріалом для дослідження служать слиз, харкотиння, кров та ін.

При підозрі на розвиток пневмонії лікар призначає рентгенографію.

Диференціальна діагностика коронавіруса проводиться з риновірусною інфекцією, РС-інфекцією, бактеріальними і вірусними гастроентеритами.

Лікування коронавірусу легкої форми або середньої тяжкості включає симптоматичне лікування – препарати для зниження температури, кашлю, кошти, препарати від нежиті і т.д.

В основі лікування важких форм коронавірусу лежить медикаментозна терапія.

Фармакотерапія коронавірусу:

- протівірусні препарати;
- специфічні імуноглобуліни;
- кортикостероїди.

Кортикостероїди призначаються при прогресивному погіршенні клінічної картини, тривалій лимфопенії, зниження насичення крові киснем.

При розвитку тяжких ускладнень показано застосування антибіотиків, проведення штучної вентиляції легенів.

Хороші результати були отримані при введенні важким пацієнтам плазми крові від перехворілих на атипову пневмонію.

Особливостей фармацевтичного забезпечення хворих на COVID-19 в Україні:

- Антисептики (Етанол, Прекис водню, Гіпохлорит натрію, Пропанол, Молочна кислота);
- Жарознижувальні засоби (Ібупрофен, Парацетамол, Кислота ацетилсаліцилова);
- Протівірусні засоби (Ремдесивір, Фавіпіравір, Лопінавір / ритонавір);
- Ліки, які впливають на імунну відповідь (Тоцилізумаб, Гідроксихлорохін);
- Імуноглобулін для внутрішньовенного застосування (IVIG);
- Антибіотики (Антибактеріальні / протимікробні лікарські засоби для системного застосування, Азитроміцин);
- Ліки для неінфекційних захворювань при COVID-19 (Інгібітори ангіотензинперетворюючого ферменту (іАПФ) та блокатори рецепторів до ангіотензину II (БРА), Пероральні цукрознижувачі лікарські засоби, інсулін);
- Системна протипухлинна терапія.

Вважаємо, що процес фармацевтичного забезпечення хворих на COVID-19 в Україні також буде розвиватися у напрямку раціонального використання обмежених ресурсів охорони здоров'я.

Використана література:

3. Застосування ліків при COVID-19. URL: <http://covid19.dec.gov.ua/> (дата звернення: 10.09.2020 р.).

4. Застосування ліків при COVID-19 URL: <https://www.worldometers.info/coronavirus/> (дата звернення: 12.09.2020 р.).

5. Нова коронавірусна інфекція (COVID-19) : етіологія, епідеміологія, клініка, діагностика, лікування та профілактика : навчально-методичний посіб. М. : 2020. 70 с.